

Ἑλεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ: Ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἀριθμός φύλλου 341

Μάιος-Ἰούνιος 2015

Ἰοαμε τήν ἑοχαίτη ἀναπνοή

Από τό βιβλίο τοῦ Μητροπολίτου Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος Νικοδήμου

“Μαθητεία στό σχολεῖο τῆς ἐρήμου”

«Ἡρώτησαν αὐτόν (τόν Ἀγάθωνα) πάλιν οἱ ἀδελφοί λέγοντες: ποία ἀρετή ἐστὶ, πάτερ, ἐν ταῖς πολιτείαις, ἔχουσα πλείονα κάματον; λέγει αὐτοῖς: συγχωρήσατέ μοι, λογίζομαι ὅτι οὐκ ἔστιν ἕτερος κάματος, ὥς τό εὖξασθαι τῷ Θεῷ. Πάντοτε γάρ ὅτε θέλῃ ὁ ἄνθρωπος προσεύξασθαι, βούλονται οἱ ἐχθροὶ ἐκκόψαι αὐτόν, οἶδασι γάρ ὅτι οὐδαμῶθεν ἐμποδίζονται, εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ εὖξασθαι τῷ Θεῷ. Καί πάσαν δέ πολιτείαν ἣν ἂν μετέλθῃ ἄνθρωπος, ἐγκατεργῶν ἐν αὐτῇ, κτᾶται ἀνάπανσιν. Τό δέ εὖξασθαι, ἕως ἐοχάτης ἀναπνοῆς ἀγῶνος χρήζει».

Ἡ ἀσκησις τοῦ μεγάλου προνομίου τῆς προσευχῆς πραγματοποιεῖται στό γήπεδο τοῦ μεγάλου ἀγῶνα καί συνοδεύεται μέ τόν «πλείονα κάματον». Ὁ διάλογος μέ τό Δεσπότη καί Κύριο, ἡ συνομιλία τοῦ ἀν-

θρώπου μέ τόν «ὑπέρ λόγον» καί «ὑπέρ κατάληψιν» εἶναι μιά στάσις καί μιά πράξις ζωῆς, πού ὑπερβαίνει τά ἀνθρώπινα σχήματα τῆς καθημερινότητος, συναντᾷ ἐμπόδια, προϋποθέτει πανίσχυρη ἀντίστασις καί τροχιοδρομεῖ στήν περιπέτεια τοῦ ἰσόβιου πολέμου.

Οἱ νέοι ἀσκητές ῥώτησαν ταπεινά τό γέροντα καί πολύπειρο οἰκιστή τῆς ἐρήμου, τόν Ἀββᾶ Ἀγάθωνα: Πάτερ, ζοῦμε στήν ἐρημο. Πολιτευόμαστε κάτω ἀπ' τό βλέμμα τοῦ Θεοῦ. Ἀγωνιζόμαστε νά ἀσκήσουμε τίς εὐαγγελικές ἀρετές. Νοιώθουμε, στήν πράξι, πῶς τοῦτο τό ἔργο μας ἔχει τό μόχθο του. Εἶναι μιά ὑποταγή τῆς φθαρμένης φύσης μας. Ἕνας πόλεμος στήν ἐπαναστατημένα πάθη μας. Ἕνας ἀγῶνας ἐνάντια στή φθορά τῆς ἀμαρτίας. Μιά πάλιν ἀστα-

μάτητη κι ανυποχώρητη, πού άλλοτε φέρνει τή γαλήνη καί τή χαρά κι άλλοτε μᾶς φορτώνει ἥτις, πού γεμίζουν τήν ψυχή μέ πόνο καί ταλαιπωρία.

Πές μας, λοιπόν, ποιά ἀρετή προϋποθέτει περισσότερο κόπο; Σέ ποιό ἀγώνισμα πρέπει νά δώσουμε μεγαλύτερες δυνάμεις;

Ὁ γέροντας, πολύπειρος καί πολύπαθος, ἀπάντησε: Σχωρέστε με, ἀδέλφια μου, Νομίζω πώς δέν ὑπάρχει μεγαλύτερος κάματος ἀπ' τήν προσευχή.

Τόν κύτταξαν ὅλοι μέ μάτια ἀνοιχτά. Κάματος ἢ προσευχή; Ἡ γλυκειά κοινωνία τοῦ πλάσματος μέ τόν Πλάστη; Ὁ λόγος τῆς δοξολογίας καί τῆς ἱκεσίας, πού γεμίζει τήν καρδιά, κάνει τήν ὕπαρξη νά σκιρτάει, γλυκαίνει τό στόμα μέ εὐφροσύνη;

* * *

1. Ὁ γέροντας, πού εἶχε ὀργώσει τήν ἔρρημο μέ τά γόνατα κι εἶχε ποτίσει τήν ἄγονη γῆ μέ τά δάκρυα τῶν προσευχῶν του, δέν ἔλεγε θεωρίες. Ὅταν μιλοῦσε ἔσταζε τό μῦρο τῆς ἐμπειρίας του ἀπ' τά βάθη τῆς ψυχῆς του. Ἐλεγε λόγια μεσotά. Καρπούς τῆς πολυχρόνιας ἀσκητοῦς του. Προσωπική δοκιμή καί προσωπικά ἀποκτήματα.

Ἡ προσευχή εἶναι ἡ ὑπέρτατη εὐλογία. «*Προσερχόμεθα μετά παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον καί χάριν εὖρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν*» (Εβρ. δ' 16). Πλησιάζουμε μέ παρρησία καρδιᾶς, μέ ἄνεση πολλή καί μέ πληρομονή ἀγάπης τό θρόνο τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι ἡ πηγή τῆς χάρις καί τῶν εὐλογιῶν. Αἰτημά μας, τό ἕνα καί μοναδικό, νά γίνουμε δοχεῖα τοῦ Θεοῦ ἔλεους. Νά πάρουμε τό ἔλεος καί τή συγγνώμη. Τήν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν μας. Καί νά γίνουμε ἀποδέκτες τῆς βοήθειας, πού τήν ἔχουμε ἀνάγκη, γιά νά ἀντιμετωπίσουμε τήν πληθώρα τῶν πειρασμῶν.

Αὐτή ἡ κίνηση τῆς ψυχῆς ξεπερνάει τίς ἀνθρώπινες μικροαπασχολήσεις καί μικροχαρές καί μᾶς φέρνει κατενώπιον Κυρίου. Ἕνας ἀπ' τοὺς φλογερούς ἀποστολικούς Πατέρες, πού καθοδήγησε μέ τήν ἀγάπη του καί μέ τό παράδειγμά του τήν Ἐκκλησία τῆς Ρώμης, ὁ ἅγιος Ἱππόλυτος, μᾶς ἐμπιστεύεται τήν ἐμπειρία του μέ μιά σύντομη, ἀλλά περιεκτική διατύπωση: «*Ἔστι δέ προσευχή ἱκετηρία περί τινος τῶν συμφερόντων προσαγομένη τῷ Θεῷ*». Ἡ προσευχή εἶναι ἱκεσία, πού ἀνυψώνει καί τοποθετεῖ μπροστά στό Θεό τά θέματα καί τά προβλήματα. Ὅλα ὅσα ἔχουν σχέση μέ τήν ἀνθρώπινη ὑπόστασή μας. Αὐτά, πού μᾶς ὠφελοῦν καί μᾶς προάγουν. Καί συνεχίζει: «*εὐχή δέ ὑπόσχεσις. Ὑμνος ἡ ἐπί τοῖς ὑπάρχουσιν ἡμῖν ἀγαθοῖς ἀνατιθεμένη τῷ Θεῷ εὐφημία. Αἶνος ἦτοι αἴνεσις τῶν θείων θαυμάτων ἔπαινος. Οὐδέν γάρ ἄλλο ἔπαινος ἢ τοῦ αἵνου ἐπίτασις*». Ὑμνος εἶναι ἡ εὐχαριστία, γιά ὅσα ἀγαθὰ μᾶς δίνει ἡ ἀγάπη τοῦ Κυρίου μας. Αἶνος, εἶναι ἡ δοξολογία κι ὁ θαυμασμός τῶν θαυμάτων καί τῶν θαυμασιῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ. Κι αὐτό, πού στήν κοινὴ γλώσσα ὀνομάζουμε ἔπαινο, δέν εἶναι τίποτα ἄλλο, παρά ἐπίταση τοῦ αἵνου, δηλαδή τῆς δοξολογίας.

2. Ὅταν ἔτσι ὀριοθετεῖται ἡ προσευχή, μπορεῖ νά μιλήσει κανεῖς γιά κάματο; Γιά πίεση, πού τή φορτίζεται ὁ ἄνθρωπος καί τή γεύεται κατὰ τή γλυκειά ὥρα τῆς προσευχῆς; Γιά κούραση, πού θολώνει τό ποτήρι τῆς εὐφροσύνης, ἀδειάζει τή χαρά κι ἀφίνει τήν ψυχή σέ κατάσταση θλίψης;

Καί, τό ἀκόμα πιο ἀξιοπρόσεκτο καί ἀξιοπρόβλητο, μπορεῖ νά αἰσθάνεται κάματο ἕνας ἀσκητής, πού ἔκανε λαχτάρα κι ἀγώνα βίου τήν προσευχή; Ἕνας ἐραστής τῆς θείας ἀγάπης καί τῶν δωρεῶν τοῦ Ἁγίου

Πνεύματος, πού παράτησε τόν κόσμο καί τά ἐγκόσμια, γιά νά μπορέσει νά προσφέρει χρόνο καί δυνάμεις στόν αδιάλειπτο κι ἐγκάρδιο διάλογο μέ τό Πρόσωπο τῆς ὑπέρτατης Ἀγάπης;

Ὁ Ἀββᾶς Ἀγάθων ἦταν ὁ ἄνθρωπος ὁ φτασμένος κι ἐξαγιασμένος. ἤξερε τί ἔλεγε καί γιατί τό ἔλεγε. Δέν μιλοῦσε μόνο γιά τό γλυκύ καρπό, ἀλλά καί γιά τό μόχθο τῆς καλλιέργειας. Δέν κοινοποιοῦσε τή γεύση, ἀλλά ἐπιμετροῦσε τήν καταβολή τῶν δυνάμεων, πού ἦταν ἀπαραίτητη, πρίν ἡ εὐφροσύνη τῆς προσευχῆς γεμίσει τίς καρδιές καί φωτίσει τά πρόσωπα.

Ἄλλωστε δέν προκλήθηκε ἀπ' τούς ἐπισκέπτες του νά ἐκφράσει τά προσωπικά του βιώματα καί τίς χαρές, πού φωτίσαν κι ἀπάλυναν τήν ψυχή του, καθώς τά χεῖλη του ψέλλιζαν δοξολογίες στό Δημιουργό καί βασιλιά τῆς Κτίσης. Ἡ παράκληση, πού ξεδιπλώθηκε μπροστά του μέ πνεῦμα μαθητείας, ἦταν σαφέστατη. Οἱ νέοι συνασκητές του ρώτησαν ποιά ἀρετή ἔχει τό μεγαλύτερο κάματο. Ποιά πνευματική ἄσκηση προϋποθέτει ἀγώνα καί προσπάθεια καί μόχθο, ἴσαμε πού νά φτάσει στήν κορυφή τῆς θείας ἐπιφάνειας, στήν πληρότητα τῆς κοινωνίας καί στή χαρά τῆς συνομιλίας μέ τό ὑπεροῦσιο Πρόσωπο τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ.

* * *

1. Ἡ ἀπάντησή του σ' αὐτό τό ἐρώτημα ἦταν τίμια καί κρυστάλλινη. Ἡ πνευματική ἄσκηση, πού ζητάει σάν τίμημα τό μεγαλύτερο μόχθο, εἶναι ἡ προσευχή. *«Λογίζομαι ὅτι οὐκ ἔστιν ἕτερος κάματος, ὥς τό εὐξασθαι τῷ Θεῷ»*.

Κι ἐξηγεῖ αὐτή τή φράση του, πού δέν ἐκφράζει ἀπλή ὑποψία, ἀλλά μεταφέρει τό ἀπόσταγμα σκληρῆς ἄσκησης καί πολυχρόνιας ἐμπειρίας. *«Πάντοτε γάρ, ὅτε θέλῃ*

ὁ ἄνθρωπος προσεύξασθαι, βούλονται οἱ ἐχθροί ἐκκόψαι αὐτόν. Οἶδαι γάρ ὅτι οὐδαμόθεν ἐμποδίζονται, εἰ μή ἀπό τοῦ εὐξασθαι τῷ Θεῷ». Μόλις ὁ ἄνθρωπος σταθεῖ σέ στάση προσευχῆς, μόλις ἀνοίξει τήν καρδιά του, γιά νά ξεχώσει τόν πλοῦτο τῶν εὐχαριστιῶν του καί τό μύρο τῆς δοξολογίας του, παρατάσσονται γύρω του οἱ ἐχθροί διάβολοι. Τόν κυκλώνουν μέ πονηριά καί κακότητα. Τόν παρενοχλοῦν. Προσπαθοῦν νά κόψουν τό νῆμα τῆς κοινωνίας του μέ τό Θεό. Νά ὑψώσουν ἀναχώματα ἀνάμεσα στήν ψυχή του καί στό Θρόνο τῆς Χάριτος. Ἐπιδιώκουν νά κάνουν τήν πρόσβαση δύσκολη. Τή συνομιλία, ἀδύνατη. Φορτώνουν τήν καρδιά μέ πρόσθετα βάρη βαρυθυμίας κι ἀπογοήτευσης. Φυτεύουν στό μυαλό λογισμούς ἀμφιβολίας καί δυοπιστίας. Κάνουν τήν ἀτμόσφαιρα ἀφόρητη.

2. Κοντά στόν ἀσκητή Ἀγάθωνα, κοινωνοῦμε στίς ἐμπειρίες του κι ἐρμηνεύουμε συμπτώματα τῆς προσωπικῆς μας πνευματικῆς ζωῆς. Νοιώθουμε τήν ψυχή μας νά μετέχει στό δικό του βάρος καί τή δική του ψυχή νά συμμερίζεται τήν ὁδύνη μας καί τό φορτίο τῶν δικῶν μας καταθλιπτικῶν αἰσθημάτων.

Τό ἔργο τῆς προσευχῆς τό φανταζόμαστε ἄνετο καί τό συναντᾶμε ἐπίπονο. Γονατίζουμε φορτωμένοι τό μόχθο τῆς γῆϊνης περιπέτειάς μας, τόν πόνο τῆς ἀσθένειας ἢ τήν ἀπογοήτευση τῆς ἀποτυχίας. Καί περιμένουμε, μόλις ἀνοίξουμε τήν καρδιά καί φέρουμε στά χεῖλη τίς λέξεις τῆς προσευχῆς μας, ἡ δροσιά τοῦ οὐρανοῦ νά σταλάξει μέσα μας καί νά μαλακώσει τή βαρειά πέτρα τῆς κατὰθλιψης. Τήν ἴδια, ὅμως, ὥρα νοιώθουμε νά μᾶς κυκλώνουν οἱ ληστές. Κάποιοι, πού δέν τούς βλέπουμε καί δέν τούς ἀγγίζουμε, κλέβουν ἀπ' τό μυαλό μας τήν

πρόθεση και τίς φράσεις της προσευχής μας και μᾶς ἀφίνουν ἔρημους. Δέ βρίσκουμε λόγια γιά νά ἐκφραστοῦμε. Διαπιστώνουμε πώς δέ διαθέτουμε περίσσεια αἰσθήματα γιά νά τά προσφέρουμε. Μένουμε κοκκαλωμένοι στή στάση της προσευχής, ἀλλά δέν ἀνοίγουμε τή γραμμή διαλόγου μέ τόν Οὐρανό. Κι ὅταν ψελλίσουμε ἀδέξια μερικές τυποποιημένες προσευχές κι ἀποσυρθοῦμε, αἰσθανόμαστε πώς δέ μιλήσαμε μέ καρδιά και μέ θερμή στόν Κύριο. Δέν ἀναπαυτήκαμε στήν ἀγάπη Του. Δέν παραθέσαμε στά πόδια Του τήν ὑπαρξή μας.

Ἄλλες πάλι φορές, ἀρχίζουμε και μιλάμε και, πρίν ἀκόμα ἐκφράσουμε τά δοξολογικά μας αἰσθήματα και διατυπώσουμε τά αἰτήματά μας, τό μυαλό μας λιποτακτεῖ. Δραπετεύει ἀπ' τό χῶρο κι ἀπ' τό ἔργο της προσευχής. Καί ξαναγυρίζει στίς ἀσχολίες μας και στά μικροενδιαφέροντά μας. Θυμᾶται πρόσωπα. Προσεγγίζει τόπους. Χρωματίζει ἐμπάθειες. Γεμίζει τήν ψυχή μέ παραστάσεις και μέ αἰσθήματα, πού εἶναι πέρα γιά πέρα ἄσχετα μέ τή λαιτρεία τοῦ Θεοῦ και μέ τήν προσευχή.

Και διερωτιόμαστε: Γιατί νά γίνεται αὐτό; Γιατί νά μήν ἔχει ἡ προσευχή μας τή θερμή και τή ζωντανία τῶν φλογερῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ; Τῶν μαρτύρων και τῶν ἁγίων; Γιατί νά μήν εἶναι ὁ χῶρος κι ἡ ὥρα της προσευχής ἡ γλυκειά μας προσδοκία κι ἡ ἀναφαίρετη ἀνάπαυσή μας;

3. Ἡ ἀπόκριση, πού δίνει ὁ ὁσιος Ἀγάθωνας στό πυρωμένο ἐρώτημα της ψυχῆς μας, εἶναι διδαχή ἁγίου. Τό ἔργο της προσευχῆς τό ἀντιμάχεται ὁ διάβολος. Τήν προσέγγιση στό θρόνο της Χάριτος τήν παρεμποδίζει μέ ὅλες του τίς πονηρές και δόλιες δυνάμεις ὁ ἐχθρός της ψυχῆς μας.

Ὁ διάβολος γνωρίζει τί δύναμη ἔχει ἡ

ἀμεσότητα τοῦ διαλόγου μας μέ τόν Κύριο. Δέν εἶναι μιά παράσταση μέ σκοπό τήν ἐπαίτεια. Δέν εἶναι μιά σπονδή δακρύων, πού ἀποβλέπει στήν ἐνεργοποίηση της θείας συμπάθειας. Ἡ προσευχή εἶναι πραγματική κοινωνία. Προσαγωγή της ὑπαρξῆς μας στό Θεό. Δεσμός. Υἱοθεσία. Ὁ Θεός εἶναι ὁ Πατέρας μας. Καί μιλάμε και τόν προσφωνοῦμε: «Πάτερ ἡμῶν...». Καί μεῖς εἴμαστε τά παιδιά Του και μᾶς λέει: «Υἱέ μου, δός μοι σὴν καρδίαν».

Αὐτή τή σχέση θέλει νά τή σπάσει ὁ διάβολος. Γιατί ἅμα αὐτή ἡ σχέση λειτουργήσει, ἅμα ἡ προσφυγή μας κι ἡ προσαγωγή μας στήν ἀγκαλιά τοῦ Πατέρα-Θεοῦ γίνει σταθερή κατάσταση, τότε ὁ διάβολος δέν ἔχει καμμιά δυνατότητα νά ἐπηρεάσει τήν ὑπαρξή μας. Δέν βρίσκει τόν τρόπο νά μᾶς παραπλανήσει. Δέν κατορθώνει νά μᾶς ἀποσπάσει ἀπ' τή σκέπη και τή θερμή προστασία τοῦ Παντοδύναμου Θεοῦ.

Ὁ ἀδελφόθεος Ἰάκωβος περιέλαβε στή θεόπνευστη ἐπιστολή του μιά σημαντική προτροπή: «Υποτάγητε οὖν τῷ Θεῷ. Ἀντίσтите τῷ διαβόλῳ, καί φεύζεται ἀφ' ὑμῶν. Ἐγγίσαιτε τῷ Κυρίῳ καί ἐγγιεῖ ὑμῖν» (Ἰακώβ. δ' 7, 8). Ἡ ἀντίσταση στό διάβολο δέν εἶναι μιά πράξη αὐτόνομη. Εἶναι τό πρῶτο σκέλος τοῦ ἀγώνα μας. Καί τό δεύτερο, τό οὐσιαστικότερο, εἶναι ἡ προσέγγιση στό καταφύγιο της ἀπέραντης ἀγάπης, στήν κραταιά σκέπη και τή δυνατή προστασία, πού εἶναι ὁ Κύριος.

Πλησιάζοντας τό Θεό, ἀπομακρυνόμαστε ἀπ' τό διάβολο. Ἀσκώντας με πισότητα και μέ ἀφοσίωση τό ἔργο της προσευχῆς, δέν τολμάει ὁ διάβολος νά πλησιάσει τήν ὑπαρξή μας και νά τή σῦρει στούς σκοτεινούς λαβυρίνθους του. Μένουμε δεμένοι στήν αὐλή τοῦ Κυρίου. Νοιώθουμε τό θεϊ-

κό χέρι νά μᾶς κρατάει καί νά μᾶς σώζει.

* * *

1. Αὐτή ἡ προσπάθεια τῆς ἀδιάλειπτης προσευχῆς, ἀκριβῶς ἐπειδὴ καταπολεμεῖται ἀπ' τὸ διάβολο, ἔχει τὴ δυσκολία τῆς. Εἶναι ἀγώνας. Μόχθος. Κάματος.

Κι ὁ ὁσιος Ἀγάθων τὸ ὑπογραμμίζει καί τὸ ἐξηγεῖ: «*Καὶ πᾶσαν δέ πολιτείαν ἤν ἂν μετέλθῃ ἄνθρωπος, ἐγκατεργῶν ἐν αὐτῇ, κτᾶται ἀνάπανσιν. Τὸ δέ εἶδασθαι, ἕως ἐσχάτης ἀναπνοῆς ἀγῶνος χρήζει*». Ὑπάρχουν οκάρματα κι ἀγωνίσματα. Προσπάθειες, πού κάνει ὁ ἄνθρωπος, γιὰ νά στερεωθεῖ στήν ἀτμόσφαιρα τῆς θείας Χάρης καί γιὰ νά βιώσει σ' ὅλη του τὴν ἔκταση τὸ μυστήριο τῆς σωτηρίας. Ὅλες αὐτές οἱ προσπάθειες ἔχουν τὴν ἀξία τους. Ἀνεβάζουν σκαλί-σκαλί τὴν ὑπαρξὴ στὴ χαρά καί στὴ Χάρη τοῦ Οὐρανοῦ. Καί καθὼς πορεύεται ὁ ἄνθρωπος, καθὼς ἀγωνίζεται καί μοχθεῖ, «*κτᾶται ἀνάπανσιν*». Νοιώθει μέσα του τὴν ξεκούραση. Φεύγουν τὰ βάρη. Ἀλαφρώνει ἡ ψυχὴ. Κοπάζει ἡ ταραχὴ. Ὑποχωροῦν τὰ κύματα. Ἀπλώνεται ἡ γαλήνη.

Ἄν πολεμήσεις τὸ θυμό, νοιώθεις νά θρονιάζεται στήν ψυχὴ τὴν ἴδια στιγμή τὸ ἀνεκτίμητο χάρισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ εἰρήνη.

Μόλις σφραγίσεις τὰ χεῖλη σου, γιὰ νά μὴν ὑποχωρήσουν στόν πειρασμό τοῦ ψεύδους, λούζεσαι στὴ χαρά τῆς ἀλήθειας.

Ὅταν ἀντισταθεῖς στὴ διαβολικὴ εἰσήγηση τῆς ὑπερηφάνειας κι ἀποδεχτεῖς τὴν ἔσχατη θέση στό περιβάλλον σου καί στό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ἀνασηκώνεται ἀπ' τὰ στήθη σου ἡ βαρεῖα πλάκα τῆς πικρίας καί βηματίζεις μέ ἄνεση τὸ δρόμο σου.

Ὅμως, ὁ ἀγώνας τῆς προσευχῆς δέν τερματίζεται σύντομα. Ὁ διάβολος δέν ἀπομακρύνεται ὀριστικά. Ἡ ἐνόχλησή του δέν

ἀποσύρεται. «*Τὸ εἶδασθαι, ἕως ἐσχάτης ἀναπνοῆς ἀγῶνος χρήζει*». Ἡ προσευχὴ εἶναι ἡ ἴδια ἓνας ἀγώνας. Καί γιὰ νά τὴ ζήσει κανεὶς καί γιὰ νά τὴ χαρεῖ, πρέπει νά εἶναι ἀποφασισμένος νά πολεμήσει σέ ἔκταση χρόνου, πού θά ἀγγίσει τὴ γέφυρα τοῦ τάφου.

Ἰσαμε κεῖνη τὴ στιγμή, τὴν ἔσχατη, τὴ δύσκολη καί, ταυτόχρονα, ωραία, τὴ δόση, τὴ φωτισμένη μέ τὸ φῶς τῆς αἰωνιότητος, ἡ προσευχὴ παραμένει ὁ μεγάλος ἀγώνας μας. Μιλάμε στόν Κύριό μας, μέ παραστάτες τοὺς ἐχθρούς. Συμμαζεύουμε τὸ μυαλό μας, γιὰ νά ἐκφραστεῖ μέ πιστότητα καί μέ θερμὴ κι ὁ ἀντίπαλος κλέβει τίς σκέψεις μας καί φυτεύει μέσα μας παραστάσεις τοῦ σκότους. Ἀνυψώνουμε τὸ λογισμό μας στόν οὐρανό, στήν πόλιν τὴν ἁγία, τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, καί τὰ ἐπίγεια λειτουργοῦν σάν ἐνοχλητικὰ παράσιτα, πού μᾶς ἀλλοιώνουν τὸ φρόνημα. Πολλὰ καί ποικίλα τὰ τεχνάσματα τοῦ πονηροῦ διαβόλου, μᾶς ἀποσοῦν ἀπ' τὸ ἔργο. Σπᾶνε τὴν προσήλωσιν. Μετακινοῦν τὸ ἐνδιαφέρον. Γεμίζουν τὴν ψυχὴ μέ εἰκόνες τῆς φθορᾶς καί τῆς διαφθορᾶς. Μᾶς κάνουν νά χάνουμε τὴν ἐποπτεία τοῦ Προσώπου τῆς ἀγάπης μας καί νά τερματίζουμε ἄδοξα τὸ λόγο μας.

Ἡ διατήρηση τοῦ πνεύματος καί τοῦ ἔργου τῆς προσευχῆς «*ἀγῶνος χρήζει*». Χρειάζεται ἀγώνας, γιὰ νά μαζέψουμε τὸ μυαλό. Νά ἀπαγκιστρωθοῦμε ἀπ' τίς ἐξαρτήσεις τοῦ κόσμου. Νά σταματήσουμε μέσα μας τὰ κινήματα τῆς σάρκα. Νά ἀπομονώσουμε τοὺς πειρασμούς. Νά ἐλευθερώσουμε τὸ λογισμό μας. Γιὰ νά διατυπώσουμε μέ μετοχή τῆς καρδιάς καί τοῦ νοῦ τίς προτάσεις τῆς προσευχῆς μας.

2. Ἄραγε, ἡ ὁμολογία τοῦ ἀσκητῆ Ἀγά-

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ιε΄

Έπιστροφή στη μητρόπολη Αττικής (1993)

Τό σκεπτικό της απόφασης του Σ.τ.Ε. της 10ης-7-1992 (πού άκύρωνε την έξάμνη διαθεσιμότητα του Λαρίσης Θεολόγου) ήταν καθοριστικό για την δικαστική εξέλιξη στο θέμα καί των 3 δικαιωμένων από τό Σ.τ.Ε. μητροπολιτών. Τό Σ.τ.Ε.

θωνα, έκφράζει παράπονο, όδύνη, μελαγχολία; Ό έμπειρος άσκητής βρίσκει πώς ή προσευχή είναι μονάχα άγώνας, προσπάθεια, διά βίου αντιπαράθεση μέ τό διάβολο; Δέν έχει χαρές ή προσευχή; Δέ θρονιάζει στην ψυχή την ίκανοποίηση καί την ξεκούραση;

Μά, άκριβώς, αυτός ό άγώνας είναι ή πηγή της χαρής. Καθώς προσευχόμαστε, διακρίνουμε τό διάβολο νά μās πλησιάζει, για νά κλέψει τά αισθήματα καί τά λόγια της προσευχής μας. Όμως, τερματίζοντας την προσευχή, ή χαρά της νίκης μās προσφέρεται σάν τό μεγάλο κι άναφαίρετο έπαθλο. Άσταμάτητος ό άγώνας. Άλλά άσταμάτητη κι ή εὐφροσύνη. Η πληροφορία, πώς βρίσκόμαστε σέ άδιάκοπη κοινωνία μέ τό Δυνατό Κύριο. Η έμπειρία, πώς ό διάβολος καταισχύνεται κι αποδυναμώνεται. Πώς δέν έχει κυριαρχία στο πρόσωπό μας. Ό διάλογός μας μās κρατάει κάτω

τούς θεωρούσε πλέον νόμιμους μητροπολίτες πού έπρεπε υποχρεωτικά νά μετέχουν στη διοίκηση (μητρόπολη-σύνοδο κ.ά.). Η απόφαση αυτή, πού παρέπεμπε στην Όλομέλεια του Σ.τ.Ε. καί άποτελούσε καί είσήγηση για την Όλομέλεια (καί

από τό κραταιό χέρι της θείας προστασίας.

Η προσευχή είναι ό ιούβιος κάματος. Η έκούσια άποδοχή της διηνεκούς αντιπαράθεσης μέ τό διάβολο. Άλλά κι ή εὐτυχία της συνομιλίας μέ τόν Τριαδικό Θεό, μέ «τόν Πατέρα των οίκτιρμών καί Θεό πάσης παρακλήσεως» (Β΄ Κορινθ. α΄ 3), τό Σαρκόμενο Λόγο καί μέ τό Πανάγιο Πνεύμα, «τό έκ του πατρός έκπορευόμενον καί έν υίῳ άναπανόμενον».

Αυτή είναι ή έμπειρία κι ή διδαχή του όσιου Αγάθωνα. Μās έμπιστεύεται τό μυστικό του μόχθου. Καί μās άνοίγει την πύλη του Παραδείσου. Δακτυλοδεικτεί τόν αντίπαλο διάβολο. Καί μās χειραγωγεί στην άγκαλιά του εὐδοπλαγχνου καί παντοδύναμου Πατέρα.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

ξδειχνε τή δικαστική εξέλιξη τών πραγμάτων), κοινοποιήθηκε από τούς 3 μητροπολίτες στον Αρχιεπίσκοπο Σεραφείμ, Πρόεδρο τής Δ.Ι.Σ. καί τής Ι.Σ.Ι. Επίσης ὁ Ἀττικῆς Νικόδημος ἀπηύθυνε ἐπιστολή πρὸς τόν μητροπολίτη κ. Δωρόθεο Γιανναρόπουλο, πού ἀντικανονικά κατέλαβε τόν θρόνο του, τόν προέτρεπε νά ἐφαρμόσει πλέον τίς ἀποφάσεις τοῦ Σ.τ.Ε. καί κοινοποιουῖσε τήν ἐπιστολή αὐτή σ' ὅλους τούς ἱερεῖς τῆς μητροπόλεως Ἀττικῆς.

Μέσα στό Νοέμβριο τοῦ 1992 κλήθηκε ὁ Λαρίσης Θεολόγος νά δικαστεῖ ἀπό τό Πρωτοβάθμιο δι' Ἀρχιερεῖς Συνοδικό Δικαστήριον. Ὁρίστηκε ἡμερομηνία γιά νά δικαστεῖ ἡ 12η Ἰανουαρίου 1993 μέ ξεκάθαρη σκοπιμότητα ἀπό τήν πλευρά τοῦ Σεραφείμ νά καθαιρεθεῖ καί νά βγεῖ, μέ τόν τρόπο αὐτό, ἐκτός τῆς διεκδικήσεως τῆς μητροπόλεως Λαρίσης. Σ' αὐτή τήν ἀπονεννοημένη κίνηση ὁδηγήθηκε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἀπό τό γεγονός τῆς συνεχοῦς δικαίωσης τοῦ Λαρίσης Θεολόγου ἀπό ἀλλεπάλληλες ἀποφάσεις τοῦ Σ.τ.Ε.

Πρὶν γίνεῖ ὅμως τό ἐκκλησιαστικό αὐτό δικαστήριον, καλεῖται καί πάλι ὁ Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος Νικόδημος, μέ ἔγγραφο πού προσκομίζεται σ' αὐτόν μέ ἡμερομηνία 9-12-1992, νά δώσει ἐξηγήσεις γιά τίς ἀντικανονικές ἐνέργειες (!) ἀπό τήν ἡμέρα τῆς ἐκπτώσεώς του μέχρι τήν ἡμέρα ἐκείνη (!) Ποιές ἦταν αὐτές οἱ ἀντικανονικές ἐνέργειες; Δεῖτε ποιές ἀναφέρονται στό ἔγγραφο πού

τοῦ δόθηκε: «α) ἡ ἐν Αὐλῶνι Ἀττικῆς πῆξις Ἱεροῦ Θυσιαστηρίου δίχα κανονικῆς ἀδείας τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως Σεβ. Μητροπολίτου Ἀττικῆς κ. Δωροθέου, β) ἡ αὐτόθι ἀνίδρυσις καί λειτουργία Ἱερᾶς Μονῆς ἄνευ γνώσεως, κανονικῆς ἀδείας, συγκαταθέσεως καί εὐλογίας τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως Σεβ. Μητροπολίτου Ἀττικῆς κ. Δωροθέου, γ) ἡ δημοσίευσις ὑβριστικοῦ ἐντύπου, ὑπὸ τόν τίτλον: "Πρὸς τούς Ἕλληνες Ἱεράρχες ΑΝΟΙΚΤΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ" (Ἐκδόσεις "Σπορά", 1981), δι' οὗ δεινῶς καθυβρίζεται καί ἀναποδείκτως συκοφαντεῖται ἡ Ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ ὡς καί ἡ Διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας, ἐν συνδυασμῷ μέ τά κατὰ καιροὺς ὑμέτερα λιβελλογραφήματα κατὰ τῶν συγκροτούντων τήν Ι.Σ.Ι. καί τήν Δ.Ι.Σ. Μητροπολιτῶν καί δ) ἡ μετὰ τῶν ἐν τῇ ὑφ' ὑμῶν ἀντικανονικῶς ἀνιδρυθεῖσῃ καί λειτουργούσῃ ἐν Αὐλῶνι Ἀττικῆς Ἱερᾷ Μονῇ ἐγκαταβιούντων κληρικῶν καί Μοναχῶν φατρία, εἰς βάρος τῆς κανονικῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τάξεως, δι' ἧς ἐπιδιώκεται ἡ δημιουργία ἐκρύθμου καί διχαστικῆς καταστάσεως, ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Ἀττικῆς, οὐ μὴν ἀλλὰ καί ἐν ταῖς Ἱεραῖς Μητροπόλεσι Μεσογαίας καί Λαυρεωτικῆς καί Μεγάρων καί Σαλαμῖνος καί κλονισμοῦ τοῦ κύρους καί τῆς ἐνότητος τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας ἐν ταῖς συνειδήσεσι τῶν Λειτουργῶν τοῦ Εὐχαριστιακοῦ Σώματος καί τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος» (Εἰπέ τῇ Ἐκκλησίᾳ, σελ. 426)

Ἡ ἀφορμὴ πού ὁδήγησε τόν Ἀρχιεπίσκοπο νά ἀνατρέξει σέ μιά πε-

ρίοδο δεκαοκτώ ολοκληρών έτών για να ανακαλύψει όλες τις αντικανονικές ενέργειες (!) του Άττικής Νικοδήμου δόθηκε τήν 12η-12-1992. Ο Άττικής Νικόδημος, παρόντος και του αντικαταστάτη του επίσκοπου Δωροθέου και άλλων μητροπολιτών, θέλησε να τελέσει τήν νεκρωσιμη ακολουθία του αγαπητού του πρεσβυτέρου π. Σπυρίδωνος Παπαφλωράτου. Η άποφασιστικότητα του αυτή, να ενεργεί ως ο νόμιμος μητροπολίτης στην μητρόπολή του, παρακίνησε τον Αρχιεπίσκοπο να του στείλει αυτό τό κείμενο έκφοβισμού στίς 13-12-1992 (άλλά μέ ήμερομηνία προγενέστερη, 9-12-1992), για να τον φοβίσει και να περιορίσει τις δραστηριότητές του. Ο έκφοβισμός όμως δεν έπιασε. Ο μητροπολίτης Άττικής Νικόδημος συνέχισε μέ θάρρος και έμπιστοσύνη στο Θεό τόν άγώνα του για τήν Κανονικότητα και Νομιμότητα στην Έκκλησία. Και η Σύνοδος δεν προχώρησε σε έκκλησιαστικό δικαστήριο έναντίον του. Περιορίστηκε στους έκφοβισμούς και τις απειλές.

Παρενθετικά αναφέρουμε ότι στίς 12-1-1993 έγινε τό Πρωτοβάθμιο Συνοδικό Δικαστήριο μέ κατηγορούμενο τόν «λευκό *“άρχιϋτή”*, τόν *“επίσκοπο μέ τό καθαρό “παρελθόν” και τό διάφανο “σήμερα”*», όπως αποκαλούσε τόν Λαρίσης Θεολόγο ο Άττικής Νικόδημος. Η ποινή; Δεκαετής άργία. Η τηρηθείσα διαδικασία έπασχε από σωρεία κανονικών και νομικών παραβάσεων. Καί μόνο η περιγραφή των παρα-

πάνω άπαιτεί να γραφτεί πραγματεία ολόκληρη. Ο Λαρίσης Θεολόγος έκανε έφεση στο Δευτεροβάθμιο Συνοδικό Δικαστήριο. Μετά τήν έφεση η ποινή άνεστάλη. Τό Δευτεροβάθμιο Συνοδικό Δικαστήριο δεν συγκροτήθηκε ποτέ κι έτσι έμεινε ο μαρτυρικός και άγαθός ποιμένας άβλαβής από τή μανία των συν-επισκόπων του.

Τό επόμενο καθοριστικό στοιχείο για τήν εξέλιξη των έκκλησιαστικών πραγμάτων, ήταν η άπόφαση της Όλομελείας του Σ.τ.Ε. Η έκδίκηση της προσφυγής έγινε στίς 30-4-1993, η άπόφαση δημοσιεύτηκε στίς 11-6-1993. Η άπόφαση αυτή διατύπωνε καθαρά ότι οι μητροπολίτες Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφανσάλων Κωνσταντίνος, Άττικής και Μεγαρίδος Νικόδημος και Λαρίσης Θεολόγος ήταν οι νόμιμοι έν ενεργεία μητροπολίτες στίς έπαρχίες τους. Η άπόφαση γρήγορα κοινοποιήθηκε στη Διαιρκή Ίερά Σύνοδο (Δ.Ι.Σ.) και στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Μετά από τήν άπόφαση της Όλομελείας ο Λαρίσης Θεολόγος, μόνος στη μητρόπολη Λαρίσης, ίσχυροποιούσε νομικά τή θέση του (άπό τήν πλευρά τόσο του κανονικού δικαίου όσο και της άποδοχής του άπό τήν τοπική Έκκλησία ήταν πρό πολλού δικαιωμένος). Επίσης οι αντικανονικά καταλαβόντες τούς θρόνους των μητροπολιτών Θεσσαλιώτιδος Κωνσταντίνου και Άττικής Νικοδήμου, Κλεόπας και Δωρόθεος αντίστοιχα έχαναν πλέ-

ον τή νομιμότητά τους. Δέν μποροῦσαν νά ἀσκήσουν πλέον τή διοίκηση τῶν μητροπόλεων τους, δέν μποροῦσαν νά μετέχουν στά σώματα διοίκησης τῆς Ἐκκλησίας, Διарκῇ Σύνοδο καί Ἱεραρχία, γιατί πλέον οἱ νόμιμοι μητροπολίτες ἦταν οἱ Κωνσταντίνος καί Νικόδημος. Ἀναβρασμός μέγας προκλήθηκε στή διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας, ὅταν προέκυψε καί τό ξαφνικό γεγονός τῆς κοιμήσεως τοῦ παρανόμου μητροπολίτου στήν Ἀττική Δωροθέου. Ὡς παρακολουθήσουμε πῶς διηγεῖται τήν ἐξέλιξη τῶν γεγονότων ὁ Ἀττικῆς Νικόδημος στό βιβλίό «Εἶπέ τῇ Ἐκκλησίᾳ» (σελ. 456-457):

« 3. Τό ὁρόσημο τῆς 2ας Ἰουλίου.

Τό ἀπόγευμα τῆς Παρασκευῆς 2 Ἰουλίου πέθανε ξαφνικά ὁ Μητροπολίτης πρώην Καστορίας Δωρόθεος. Ἡ κηδεῖα ὁρίστηκε γιά τή Δευτέρα τό ἀπόγευμα.

Ὁ πρῶτος πού ἀνησύχησε μέ τόν θάνατο τοῦ Δωροθέου, ἦταν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος. Αὐτό φάνηκε κι ἀπό τίς ἄμεσες ἀντιδράσεις του.

Τό Σάββατο πρωῒ δέχτηκα ἕνα τηλεφώνημα ἀπό τόν Μητροπολίτη Θεβῶν Ἱερώνυμο. Μέ πληροφοροῦσε, ᾄθθεν ἐμπιστευτικά, ὅτι οἱ διαθέσεις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἔχουν ἀλλάξει. Ὅτι μᾶλλον θέλει νά λύσει εὐνοϊκά τό ἐκκλησιαστικό πρόβλημα. Κι ὅτι σ' αὐτό θά βοηθοῦσε, ἂν ἐγώ ἐπιδίωκα, μετά τήν κηδεῖα τοῦ Δωροθέου, νά ἔχω μαζί του μιά ἐπικοινωνία.

Δέν ἀρνήθηκα τόν διάλογο. Ἀλλά καί δέν πείσθηκα πῶς ἡ ἀναγγελία τοῦ θανάτου ἔφερε μιά τέτοια ἀλλοί-

ωση στήν ψυχή τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, πού νά τόν βοηθήσει νά μετακινηθεῖ ἀπό τά γεροντικά του πείσματα καί νά κάνει μιά εἰλικρινῆ κίνηση συνδιαλλαγῆς.

Σκέφτηκα τό θέμα. Καί λίγο ἀργότερα πήρα ἐγώ τήν πρωτοβουλία νά τηλεφωνήσω στόν Θεβῶν καί νά τοῦ προτείνω ἡ ἐπικοινωνία μέ τόν Ἀρχιεπίσκοπο νά μὴ γίνει μετά τήν κηδεῖα τοῦ Δωροθέου. Ζήτησα, ἂν εἶναι δυνατόν, νά γίνει ἐκείνη τή μέρα τοῦ Σαββάτου. Ἔτσι, θά μπορούσαμε, ἂν πραγματικά φτάναμε σέ συμφωνία, νά κάνουμε μαζί τήν ἀκολουθία τῆς κηδεῖας καί νά δώσουμε μήνυμα ἀγάπης καί καταλλαγῆς στό προβληματισμένο καί σκανδαλισμένο πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Θεβῶν ἀνάλαβε νά μεσολαβήσει. Ἀλλά σύντομα μοῦ μετάφερε τήν πληροφορία, ὅτι δέν εἶναι δυνατόν νά γίνει ἡ συνάντηση τό Σάββατο. Οὔτε κάποια ἄλλη μέρα πρὶν ἀπό τήν κηδεῖα.

Ἡ ἀπάντησή εἶχε μέσα της κάποιο μήνυμα. Καί τό πήρα. Δέν ἀρνήθηκα, ὅμως, νά προσέλθω στή συνάντηση, πού μετά ἀπό δικό μου τηλεφώνημα πρὸς τόν Ἀρχιεπίσκοπο κλείστηκε τήν Τρίτη τό πρωῒ.

Στό μεταξύ, τά μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως ἀνακοίνωσαν, πῶς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ὄρισε τοποτηρητὴ στή Μητρόπολη τῆς Ἀττικῆς τόν Μητροπολίτη Βαρθολομαῖο. Αὐτό ἦταν ἕνα δεύτερο ἀρνητικό στοιχεῖο, πού προβλημάτιζε...»

«...Ὅταν ἐγώ ἐπισκέφθηκα τόν Ἀρχιεπίσκοπο, δέν μοῦ ἔδειξε τήν ἀν-

ησυχία του. Μέ δέχτηκε μέ προσποιητή άνεση. Μέ φιλοφροσύνες, πού δέν ήταν στά μέτρα του. Μέ περιποιήσεις, πού δέν έκρυβαν τήν πλαστότητά τους.

Καταφέρθηκε κατά του Λαρίσης Θεολόγου καί κατά του Θεσσαλιώτιδος Κωνσταντίνου. Κι άφηρε νά έννοηθεϊ πώς έννοεϊ τό δικό μου πρόσωπο.

Τόν ρώτησα τί σκέφτεται. Μοϋ άπάντησε, πώς θά καλέσει τή Σύνοδο, γιά νά τακτοποιήσει τό πρόβλημα τής Μητροπόλεως Άττικής.

Ή έπόμενη θέση μου ήταν ή παράκλησή μου νά συγκληθεϊ σύντομα ή Σύνοδος, γιατί δέν μπορεί νά μένει δίχως υπεύθυνο ή Μητρόπολη. Πρέπει νά αναλάβει ό υπεύθυνος, πού θά δικαιούται νά βάλει υπογραφές.

Άπάντησε πώς δέν χάλασε ό κόσμος κι άν δέ μποϋν υπογραφές.

Ύποπτη άπάντηση. Τήν κράτησα.

Τοϋ δήλωσα κατηγορηματικά, ότι δέν είμαι διατεθειμένος νά δεχτώ τοποτηρητή στη Μητρόπολη Άττικής οϋτε γιά μιά ώρα. Καί τότε τόν είδα νά αλλάζει ύφος καί νά μοϋ λέει ότι ή παρουσία του τοποτηρητή είναι άπαραίτητη, γιά νά βάζει υπογραφές.

Καί πότε σκέπτεστε νά καλέσετε τή Σύνοδο; Νά... στό τρίτο δεκαήμερο του Ίουλίου.

Γιατί τόσο άργά;

Μά... δέν είναι εύκολο νά τούς καλέσω...

Ό διάλογός μας κυμάνθηκε σ' αυτές τίς θέσεις. Ήταν φανερό. Ήθελε νά κερδίσει χρόνο. Νά στερκώσει τόν

τοποτηρητή καί μετά νά πραγματοποιήσει τά σχέδιά του.

Τοϋ ζήτησα νά σκεφτεϊ τίς προτάσεις μου. Καί τό άπόγευμα νά του τηλεφωνήσω καί νά μου πεί τόν τελευταίο λόγο.

Έκεϊνος άνάστρεψε τήν πρόταση. Δέχτηκε νά του τηλεφωνήσω, γιά νά του πω έγώ ότι δέχομαι. Τί νά δεχτώ; Δέν μοϋ είχε κάνει συγκεκριμένη πρόταση. Άπλως ζητούσε νά άφήσω τόν έαυτό μου στη δική του διάθεση καί στη διάθεση των συνεργατών του. Αϋτών, πού επί δεκαετηνιά όλόκληρα χρόνια είχαν σκοπό ζωής καί πρόγραμμα άρχιερατικής διακονίας τόν διωγμό των συλλειτουργών τους.

Τό άπόγευμα του τηλεφώνησα. Άλλά τόν είδα νά μένει στό ίδιο μοτίβο. Μέ μαλακό τόνο. Άλλά καί δίχως διάθεση νά δώσει καθαρή λύση.

Στό τέλος είπα κοφτά ότι έγώ θά κάνω τό καθήκον μου.

Καί τότε μου άπάντησε: Θά σέ κυνηγήσω...

Τήν άλλη μέρα πήγα καί έγκαταστάθηκα στην Μητρόπολη. Τήν έγκατάστασή μου τή συνόδευσσε είσαγγελέας. Άποφάνθηκε πώς, σύμφωνα μέ τό νόμο καί τίς δικαστικές αποφάσεις, δέν έχει κανένα δικαίωμα νά καταλάβει τά Μητροπολιτικά γραφεία καί τό μητροπολιτικό οίκημα ό τοποτηρητής. Ό μόνος πού νομιμοποιεϊται νά έγκατασταθεϊ, είναι ό Μητροπολίτης, πού δικαιώθηκε μέ τίς αποφάσεις του Συμβουλίου τής Έπικρατείας».

Στό σημείο αυτό νά κάνουμε μερικές σημαντικές έπισημάνσεις για-

τί ή κίνηση αυτή του Άττικής Νικόδημου νά μπει στην μητρόπολή του παρεξηγήθηκε αλλά και διαβλήθηκε πολύ από τόν σκληρό πυρήνα των διωκτών του.

- Ό μητροπολίτης Νικόδημος είχε τή συνείδηση ότι ήταν ό μητροπολίτης Άττικής και Μεγαρίδος (κανονικά, από τή στιγμή τής άδικης και άντικανονικής έκπτώσεώς του, αλλά και νομικά, από τήν μέρα των εκδόσεων των αποφάσεων του Σ.τ.Ε.)

- Μέ τήν απόφαση τής Όλομέλειας, άκόμα και ζώντος του μητροπολίτου Δωροθέου, ό θρόνος τής Άττικής άνηκε νομικά στον Νικόδημο. Ό Άττικής Νικόδημος ήδη από τό 1990 (μετά τίς πρώτες αποφάσεις του Σ.τ.Ε.) είχε προτείνει (μαζί με τούς άλλους 5 έκ των 12 μητροπολιτών πού ζούσαν τή στιγμή εκείνη) νά γίνει μιά διευθέτηση γιά νά μή βρεθούν οι διάδοχοί τους έκπτωτοι κι αυτοί. Όλες όμως οι έπιτροπές προσέκρουσαν στην άδιαλλαξία τόσο του Σεραφεύμ όσο και των διαδόχων τους μητροπολιτών (και του Δωροθέου Γιανναρόπουλου). Έφτασαν λοιπόν σέ σημείο τά πράγματα (μέ τήν απόφαση τής Όλομέλειας) ό Δωρόθεος νά μήν έχει καμμία νομιμοποίηση.

- Μέ τό θάνατο του Δωρόθεου δέν υπήρχε πλέον διεκδικητής (έστω και παράνομος) τής Άττικής. Άπεναντίας ό Νικόδημος ήταν πλέον ό μόνος νόμιμος μητροπολίτης. Είναι ένα έρωτηματικό, γιατί σέ ένα Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (πού είναι ή Έκκλησία, γιατί ή

Ίδια έχει επιλέξει νά λειτουργεί μέ αυτόν τόν τρόπο στις σχέσεις της μέ τήν πολιτεία) νά μήν εφαρμοστεί καθαρή άπόφαση του Σ.τ.Ε. (τό σύνταγμα άπαιτεί ύποχρεωτική συμμόρφωση τής διοικήσεως στις αποφάσεις του Σ.τ.Ε.). Γιατί λοιπόν σ' αυτή τήν φάση νά μήν καλέσει ό Αρχιεπίσκοπος τόν Άττικής Νικόδημο νά καταλάβει τόν θρόνο του ως ό νόμιμος μητροπολίτης; Η τήρηση των Νόμων και του Συντάγματος είναι τό έλάχιστο πού άπαιτείται άκόμα και από τούς πιστούς, πολύ περισσότερο από τόν Αρχιεπίσκοπο. Άν προσμετρήσει μάλιστα κανείς ότι ό Αρχιεπίσκοπος (όπως και οι άλλοι έπίσκοποι) έχει δώσει όρκο (διαβεβαίωση) ένώπιον του άνωτάτου άρχοντα ότι θά τηρεί τό Σύνταγμα και τούς Νόμους, μπορεί άραγε νά καταστεί έπίορκος καταπατώντας τα;

- Άκόμα και στην ιδιαίτερη συνομιλία μεταξύ Αρχιεπισκόπου και Άττικής Νικοδήμου είδαμε παραπάνω τά σκοτεινά μονοπάτια πού διάλεξε ό Αρχιεπίσκοπος γιά νά επικοινωνήσει μέ έναν ταλαιπωρημένο άδελφό του.

- Η είσοδος επίσης του μητροπολίτη Άττικής στή μητρόπολή του διαβλήθηκε και παρουσιάστηκε ως «κατάληψη» του μητροπολιτικού μεγάρου (ένεργεια δηλαδή παράνομη του μητροπολίτη μέ τήν συνοδεία άκραίων φανατικών χριστιανών). Η πραγματικότητα ήταν ότι ό μητροπολίτης Άττικής Νικόδημος μέ παρουσία είσαγγελέα και μέ τήν

προληπτική διακριτική παρουσία της αστυνομίας είσῆλθε στην μητρόπολή του στην Κηφισιά, γιατί αὐτός ἦταν ὁ νόμιμος μητροπολίτης τῆς μητροπόλεως. Μάλιστα, τὴν στιγμή πού γινόταν ἡ διαδικασία τοῦ ἀνοίγματος τῆς μητροπόλεως ὁ λίγος κόσμος πού βρισκόταν ἐκείνη τὴ στιγμή κοντά στὸν πνευματικό τους πατέρα κρατήθηκε διακριτικά μακριά καί μετὰ τὴν εἴσοδο ἔσπευσε νὰ ἐκφράσει τὴ χαρά του καί νὰ πάρει τὴν εὐχή τοῦ ἀγωνιστῆ ποιμένα τῆς Ἐκκλησίας.

Παράλληλα μέ τὴν εἴσοδο τοῦ μητροπολίτη Ἀττικῆς Νικοδήμου στὴν μητρόπολή του στὴν Κηφισιά συνέβη τὴν ἴδια μέρα, 7 Ἰουλίου 1993, καί ἕνα δεύτερο πρωτοφανές καί συγκλονιστικό στά ἐκκλησιαστικά πράγματα γεγονός. Ἀσκήθηκε ἀπὸ τὴν Εἰσαγγελία Πρωτοδικῶν ποινικὴ δίωξη ἐναντίον 33 μητροπολιτῶν καί τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σερραφείμ! Οἱ συνεχόμενες πράξεις τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, σέ 3 διαφορετικές συνθέσεις τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, πού ὅλες ἦταν ἀντίθετες μέ τίς ἀποφάσεις τοῦ Σ.τ.Ε., κίνησαν τὴν διαδικασία αὐτὴ τῆς ποινικῆς διώξεως. Προσετέθησαν καί οἱ δεκάδες παραβάσεις τοῦ Νόμου περί ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων κατὰ τὴν δίκη τοῦ Λαρίσης Θεολόγου καί ὅλα αὐτά ἐπέσυραν τὴν δίωξη κατὰ 33 (12+12+9) μητροπολιτῶν καί τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Γράφει ὁ μητροπολίτης Ἀττικῆς Νικόδημος στό «Εἰπέ τῇ Ἐκκλησίᾳ»:

«...ὁ ἀνακριτὴς... ἔβγαλε βούλευμα παραπεμπτικό. Τό γεγονός ἦταν πρωτάκουστο. Ἔκανε τρομερὴ ἐντύπωση. Τὰ ραδιόφωνα τό μετάδιναν. Οἱ τηλεοράσεις τό παρουσίαζαν.

Ἦταν φυσικό νὰ ταραχτοῦν τὰ νεῦρα καί στό συνοδικό Μέγαρο».

«...Τὰ δύο γεγονότα, ἡ δίωξη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καί 35 (πρόκειται γιά 33) Μητροπολιτῶν, πού ἀσκήθηκε ἀπὸ τὸν εἰσαγγελέα κι ἡ δίκη μου εἰσοδος στά Μητροπολιτικά γραφεῖα ἔφεραν ἀναστάτωση καί σύγχυση στὸν Ἀρχιεπίσκοπο καί σ' αὐτούς, πού παραπέμπονταν στὴν ἀδέκαστη κρίση τῆς ἑλληνικῆς Δικαιοσύνης. Οἱ ἀνακοινώσεις μετὰφεραν τό βάρος τῆς εὐθύνῃς στὴν Πολιτεία. Τὴν κατηγορήσαν ὅτι παρεμβαίνει στά ἑσωτερικά τῆς Ἐκκλησίας. Κι ὅτι δημιουργεῖ κατάσταση ἐκρηκτικὴ».

Τετάρτη 7 Ἰουλίου εἰσῆλθε στὴν μητρόπολη ὁ Ἀττικῆς Νικόδημος. Τὴν Κυριακὴ λειτούργησε καί πάλι στό μητροπολιτικό ναὸ τῆς Κηφι-

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Διμηνιαῖο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνημέρωσης

Κωδικός 2360

Ἰδιοκτῆτης-Ἐκδότης

ὁ Ἀρχιμανδρίτης

Εἰρηναῖος Μπουσδέκης

Διεύθυνση

190 11 Αὐλῶν-Ἀττικῆς

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Ἰωαννίνων 6, Μοσχάτο

ISSN 1790-482X

Ἰσότητα ἢ Ἰσοτιμία τῶν Φύλων;

Κατά τούς τελευταίους αἰῶνες προβλήθηκε σάν «πρόοδος» ἡ «ὁμογενοποίηση» τοῦ κόσμου. Οἱ λαοί πρέπει νά περάσουν ἀπό τό μπλέντερ τῆς «πολιτικῆς ὀρθότητος» τοῦ «νέου κόσμου»! Τό ἴδιο καί τά ἄτομα, πρέπει νά στραγγαλίσουν κάθε ἰδιαιτέρο γνῶρισμά τους. Πιστός ὁπαδός τῶν νέων σχεδιασμῶν, ὁ φεμινισμός μάχεται ὑπέρ τῶν δικαιωμάτων τῶν γυναικῶν μέ φλάμπουρο μιὰ *suī generis* ἰσότητα τῶν φύλων: τήν καθιέρωση ἑνός μοντέλου ἀνθρώπινων δράσεων *unisex*, πού νά «φοριέται» ἀπό

κάθε πρόσωπο, ἀδιαφόρως φύλου. Στόχος, ἡ ἀξιολόγηση τῶν ἀνθρώπων μέ κριτήριο τίς ἐπιδόσεις τους σέ κοινές γιά ὅλους δράσεις. Ἡ διάκριση ἀνδρικῶν καί γυναικείων δράσεων διαβάλλεται ὡς τεχνητή, βιαίως εἰσαχθεῖσα σέ συγκρουσιακές καταστάσεις στόν ἀρχέγονο κόσμο.

Αὐτό τό μοντέλο ἰσότητας εἶναι «ὀθνεῖα» (παράδοξη, ξένη) ἔννοια γιά τό Χριστιανισμό, ὁ ὁποῖος προβάλλει τήν ἰσοτιμία τῶν φύλων. Τήν κοινή τους πορεία καί ἀλληλοσυμπλήρωση, μέσα ἀπό

σιᾶς. Μεταφέρει τὰ αἰσθήματά του ἀπό αὐτή τήν ξεχωριστή στιγμή:

«Τήν Κυριακή 11 Ἰουλίου ἔζησα συγκλονιστικές στιγμές. Ἀξιώθηκα, ὕστερα ἀπό δεκαεννιά ὀλόκληρα χρόνια νά προσφέρω τή Θυσία τῆς Εὐχαριστίας στόν Μητροπολιτικό Ναό τῆς Κηφισῆς, στόν ἅγιο Δημήτριο...

...Ἡ ἀνταπόκριση ἀπό μέρους τοῦ πληρώματος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας ἦταν ἀπροσδόκητη. Καθημερινά ἡ Μητρόπολη ἦταν γεμάτη ἀπό κόσμο. Ἔρχονταν νά προσφέρουν τήν ἀγάπη τους. Νά δηλώσουν τή συμπαράστασή τους. Νά προσφέρουν τίς δυνάμεις τους στόν ἄγωνά γιά τήν ἀποκατάσταση τοῦ δικαίου μέσα στόν χώρο τῆς Ἐκκλησίας.

Ἔζησα τόν δεσμό τῆς ἀγάπης πού χαλκεύει ἡ Ἐκκλησία Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μέ τήν ὁμορφιά του καί τόν αὐθορμητισμό του. Καί κατάθεσα στά πόδια τοῦ Σταυρωμένου Κυρίου μου, ἀπλά, τό δάκρυ τῆς εὐχαριστίας μου.

Ἡ ἀναστάτωση ἐκείνων τῶν ἡμερῶν εἶναι ὅλη ἀποτυπωμένη στίς ἐφημερίδες τῆς Κυριακῆς 11 Ἰουλίου. Μερικές φιλοξενοῦν συνεντεύξεις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σεραφεῖμ. Ἄλλες κάνουν δριμύτατη κριτική στή στάση του καί στίς σπασμωδικές ἀντιδράσεις του, ὕστερα ἀπό τήν ἀναγγελία τῆς ποινικῆς διώξεως».

Ὅλη αὐτή ἡ ἀναταραχή, οἱ ἀντιδράσεις καί οἱ ἐκρήξεις στά Ἀρχιεπισκοπικά ἐνδιαιτήματα προοιῶνιζαν ἀκραῖες κινήσεις καί ἀκραῖες ἀντιδράσεις ἐκ μέρους τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Θά τίς παρακολουθήσουμε ὅμως στή συνέχεια.

Ἀρχιμ. Εἰρηναῖος Μπουσδέκης

τήν διπολικότητα τῶν ρόλων τους, καθέναν ἀπό τό μετερίζι πού τοῦ ἔλαχε στόν κοινόν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, πᾶνε καί οἱ δύο μπροστά. Ἄν διαγκωνίζονται σπρώχνοντας ὁ ἕνας τόν ἄλλο γιά νά τόν ἐκτοπίσει καί νά ἀναδειχθεῖ ὡς «ικανότερος», δέν πᾶνε πουμενά. Ἀλληλοκαταστρέφονται. Τό συχνό «ρεφρέν» συζυγικῶν καυγάδων, «μοῦ κατέστρεψες τή ζωή», εἶναι, καί μόνο ὡς ἄκουσμα, τραγικό.

Πῶς ὅμως πραγματώνεται τό μήνυμα τῆς Ἐκκλησίας γιά ἰσοτιμία; Σύμφωνα μέ τήν Γένεση (γ' 16), ὁ πρῶτος καθορισμός τῶν διακριτῶν ρόλων τῶν φύλων στόν μεταπτωτικό κόσμο ἔγινε ἀπό τόν ἴδιο τόν Δημιουργό. Εἶπε πρὸς τήν Εὐά μετὰ τήν πτώση τῶν πρωτοπλάστων: «πρὸς τόν ἄνδρα σου ἡ ἀποστροφή σου, καί αὐτός σοῦ κυριεύσει (θά εἶσαι στή διάθεση τοῦ ἄνδρα σου, πού θά εἶναι κύριός σου)». Μετὰ αἰῶνες, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος θά δώσει μιὰ πιό ἐπεξεργασμένη διατύπωση: «Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε ὡς τῷ Κυρίῳ, ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐστὶ κεφαλὴ τῆς γυναικός, ὡς καί ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καί αὐτός (ὁ Χριστός) ἐστὶ σωτὴρ τοῦ σώματος (τῆς Ἐκκλησίας), ἀλλ' ὥσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ οὕτω καί αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ἐν παντί» (Ἐφ. ε' 22-24). Ἀκόμη: «Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ. Γυναικί δὲ διδάσκειν (στή λατρευτικὴ σύναξη) οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδέ αὐθεντεῖν (νά ἐξουσιάζει) ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ» (Α' Τιμ. β' 11-12). Καί μιὰ σημείωση ἀπὸ τόν Ἀπ. Πέτρο: «Αἱ γυναῖκες ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καί εἴ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ (στό Εὐαγγέλιο), διὰ τῆς τῶν γυ-

ναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου (χωρὶς κηρύγματα) κερδῇθῇσονται ἐποπτεύσαντες (βλέποντας) τήν ἐν φόβῳ ἀγνήν ἀναστροφήν ὑμῶν» (Α' Πέτρ. γ' 1-2). Δίδεται δηλαδή, φαινομενικά, μιὰ ὑπεροχὴ στόν ἄνδρα, ἐνῶ στή γυναῖκα ῥόλος... «ὑποτακτικοῦ». Αὐτό, γιά τόν ἄνθρωπο τῆς δυτικῆς κουλτούρας, εἶναι ἐξοργιστικό· ἀπολίθωμα ἰουδαϊκο-χριστιανικῆς ἰδεολογίας, πού σήμερα ταιριάζει μόνο στό φονταμενταλιστικό Ἰσλάμ! Ἀλλά ὄχι καί λίγοι Ὀρθόδοξοι, στήν περιρρέουσα ἀτμόσφαιρα τῶν καιρῶν μας, σκανδαλίζονται. Τί ὅμως πραγματικὴ σημαίνει ὑπεροχὴ στό Χριστιανισμό;

Γενικά, ἡ ὅποια ἐξουσία θεσπίζεται ἀπὸ τήν Ἁγία Γραφή γιά τίς ἀνθρώπινες σχέσεις, ἀπέχει παρασάγγες ἀπὸ αὐτό πού βιώνουμε νά ἀσχεῖται στόν κόσμο ἀπὸ ἀρχηγούς-ἀφεντάδες, ἄντρες ἢ γυναῖκες, ἀκόμα καί μέσα σέ ἱερούς θεσμούς, πού ἔχουν μολυνθεῖ ἀπὸ κοσμικό φρόνημα. Ἡ ἐξουσία πού θεσπίζει ἡ Ἁγία Γραφή εἶναι «θεοπρεπής»: τήν ἀσχεῖ πρῶτος ὁ ἴδιος ὁ Θεός. Χωρὶς ἐγωπάθειες, ἀλαζονεῖες, ἰδιοτέλειες τάχθηκε νά διακονεῖ, ὄχι νά διακονεῖται. Ὁ Κύριος τῶν δυνάμεων, πού «κρατᾷ τοὺς οὐρανούς καί τή γῆ στήν παλάμη του» (πρβ. Ἠσ. μ' 12), μέ μιὰ ἀσύληπτη ἔκχυση θείας ἀγάπης ἔλαβε «δούλου μορφήν», ἔγινε ἄνθρωπος, τέθηκε ὑπὸ κρίση καί καταδικάστηκε, ὁ παν-αθῶος, σέ θάνατο ἀπὸ τυφλωμένους «ἐξουσιαστές», εὐτελὴ πλάσματά Του, καί πέθανε στό Σταυρό γιά νά σώσει τόν ἄνθρωπο. Νά τόν σώσει σεβόμενος ἀπόλυτα τό αὐτεξουσίό του, χωρὶς νά τόν ἐξαναγκάσει σέ ὑποταγὴ διὰ τῆς ἰσχύος Του, ἀντίθετα ἐκλι-

παρώντας τον για τήν αγάπη του: «δός μοι, υιέ, σήν καρδίαν» (Παρ. κγ' 26). 'Ο ιερός Χρυσόστομος σέ ένα λυρικότατο κείμενό του βάζει στά χείλη τοῦ Θεανθρώπου, ὡς σέ χείλη «μανικοῦ ἔραστοῦ», λόγια ἀγαπητικῆς ἱκεσίας-παραπόνου πρὸς τό πλάσμα Του. Σέ ἐλεύθερη νεο-ελληνική ἀπόδοση: «'Εγὼ εἶμαι γιὰ σένα πατέρα καί ἀδελφός καί νυμφίος τῆς ψυχῆς σου· ἐγὼ εἶμαι τό σπίτι σου, ἡ τροφή σου, τό ἔνδυμά σου· ἐγὼ εἶμαι ἡ ρίζα καί τό θεμέλιο, πού σέ τρέφει καί σέ στηρίζει· ὅ,τι θελήσεις, ἐγὼ εἶμαι γιὰ σένα· τίποτε ἄλλο δέν θά χρειασθεῖς. 'Εγὼ θά δουλεύω γιὰ σένα· γι' αὐτό κατέβηκα στή γῆ, νά διακονήσω ὅχι νά μέ διακονήσουν... 'Εσύ δῶσε μου μόνο τή φιλία σου. 'Εγὼ κατεβαίνοντας στή γῆ ἔγινα γιὰ σένα φτωχός· ἔγινα ζητιάνος. 'Ανέβηκα γιὰ σένα στό σταυρό· κατέβηκα γιὰ σένα στόν τάφο. Στόν οὐρανό πρεσβεύω γιὰ σένα στόν Πατέρα μου. Στή γῆ ἦλθα σταλμένος ἀπό τόν Πατέρα μου ἀποκλειστικά γιὰ σένα. 'Εσύ εἶσαι γιὰ μένα τά πάντα, ἀδελφός, συγκληρονόμος, φίλος, μέλος τοῦ σώματός μου. Τί ἄλλο θέλεις; Γιατί μέ ἀποστρέφεται, ἐμένα, πού σ' ἀγαπῶ;» (βλ. Ε.Π.Ε. 12,34).

Αὐτό τό πρότυπο θεοπρεποῦς ἐξουσίας προτείνει ἡ Γραφή γιὰ τίς σχέσεις ἀνδρῶν-γυναικῶν. Λέει ὁ Ἀπ. Παῦλος πρὸς τούς ἄνδρες στό ἴδιο κεφάλαιο τῆς πρὸς 'Εφεσίους (σ. 25, 28-33), στό ὁποῖο μίλησε παραπάνω γιὰ τίς γυναῖκες: «ἀγαπᾶτε τάς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς καί ὁ Χριστός ἡγάπησε τήν ἐκκλησίαν καί ἑαυτόν παρέδωκεν ὑπέρ αὐτῆς... Οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τάς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τά ἑαυτῶν σώμα-

τα. 'Ο ἀγαπῶν τήν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτόν ἀγαπᾷ· οὐδεὶς γάρ ποτέ τήν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καί θάλπει (φροντίζει, περιποιεῖται) αὐτήν, καθὼς καί ὁ Κύριος τήν ἐκκλησίαν· ... Τό μυστήριον τοῦτο (ἡ κρυμμένη ἀπό παλιά αὐτή ἀλήθεια) μέγα ἐστίν, ἐγὼ δέ λέγω εἰς Χριστόν καί εἰς τήν Ἐκκλησίαν (πού ἐκπληρώνεται στήν πνευματική ἔνωση Χριστοῦ καί Ἐκκλησίας). Πλήν καί ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα ἕκαστος τήν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν (σάν τόν ἑαυτό του)». Ἡ γυναῖκα λοιπόν καλεῖται ἀπό τόν Κύριο σέ ἀγαπητική «ὑποταγή» σέ ἕναν ἄνδρα, πού ἔχει κληθεῖ νά ζεῖ σά «δοῦλος» χρέους ἀγάπης πρὸς αὐτήν. Ἀγάπης, κραταιᾶς σάν τό θάνατο (βλ. Ἄσμα ἡ' 6), κατά τό πρότυπο τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ πρὸς τήν Ἐκκλησία.

Ἀλλά στό τέλος ὁ Ἀπ. Παῦλος κλείνει τά παραπάνω μέ μιὰ φράση, πού προκαλεῖ τή μῆνι τῶν φεμινιστῶν: «ἡ δέ γυνή ἵνα φοβῇται τόν ἄνδρα». Αὐτό βέβαια γιὰ τή συνειδηση τῆς Ἐκκλησίας δέν σημαίνει ὅτι ὁ ἄνδρας πλάστηκε ἄξιος μεγαλύτερης τιμῆς ἢ σεβασμοῦ ἀπό τή γυναῖκα, οὔτε ὅτι προικίστηκε μέ οὐσιαστικότερα προσόντα καί ικανότητες ἀπό αὐτήν. Ὑπάρχουν γυναῖκες πού ὑπερέχουν πολλῶν ἀνδρῶν, ἀπό ἀπόψεως φυσικῶν χαρισμάτων καί ἠθικῶν ἐπιτευγμάτων, οἱ ὁποῖες εἶναι ἄξιες πολύ σεβασμοῦ καί τιμῶν, ὅπως ὑπάρχουν καί ἄνδρες ἐξαιρετικά προικισμένοι, ὅχι βέβαια... λόγω φύλου. Ὁ Ἀπ. Παῦλος, προβάλλοντας τό πιό πάνω διπολικό σύστημα ἰδιαζόντων ρόλων ἀγαπητικῆς ἀλληλεξάρτησης τῶν φύλων, δίνει ἕνα κανόνα ζωῆς γιὰ εἰρηνική συνύπαρξη καί εὐό-

δωση τῆς κοινῆς τους πορείας, σύμφωνα μέ τό προαιώνιο θέλημα τοῦ Δημιουργοῦ. Ὑπάρχει ὁμως γιά τήν ἐπίμαχη φράση καί μιά λιγότερο γνωστή ἐρμηνευτική ἀνάγνωση. Ἴσως ὁ Ἀπ. Παῦλος μέ αὐτήν δέν ἀπευθύνεται στίς γυναῖκες, ἀλλά στούς ἄνδρες, ὅπως καί μέ ὅσα προηγοῦνται αὐτῆς. Γιά τή γυναῖκα τό «ἵνα φοβῆται τόν ἄνδρα» δέν θά ἦταν κάτι καινούργιο ἀπ' ὅ,τι ἔχει πεῖ ἤδη στόν κατάλληλο τόπο, ὅτι πρέπει νά ὑποτάσσεται στόν ἄνδρα «ὡς τῷ Κυρίῳ». Ἴσως, λοιπόν, ὁ Ἰ. Συγγραφέας θέλει ἐδῶ νά ἐπισημάνει στούς ἄνδρες τά ἐξῆς: Φέρεστε στίς γυναῖκες μέ σεβασμό καί ἀγάπη μέχρις αὐτοθυσίας, γιά νά εἴστε ἄξιοι, (βλ. «ἵνα») νά δεχθεῖτε τήν ὑποταγή καί τό σεβασμό τους «ὡς τῷ Κυρίῳ». Σέ κάθε περίπτωση, πάντως, ὁ Ἀπόστολος ἀναδεικνύει τό «μέγα μυστήριον»: τήν μυστική ἔνωση τοῦ Χριστοῦ μέ τήν Ἐκκλησία Του. Τήν ἀλληλεξάρτηση τῆς Κεφαλῆς καί τοῦ Σώματός Του, πού εἶναι ἡ Ἐκκλησία, γιά τήν οἰκοδόμηση καί ζωή τῆς ὁποίας ἐγίνε ἀνθρώπος καί ὑπέστη σταυρικό θάνατο.

Ἡ ἀναγωγή τῶν σχέσεων τῶν φύλων «εἰς Χριστόν καί εἰς τήν Ἐκκλησίαν», καίτοι ἔχει ὡς σημεῖο ἀναφορᾶς τούς εἰδικούς ψυχρωματικούς δεσμούς τοῦ ἔγγαμου βίου, μᾶς ὁδηγεῖ στό νά τίς θεωρήσουμε ὡς ισχύουσες εὐρύτερα στίς ἀνθρώπινες κοινωνίες. Οὔτε ἡ ὑπουλη

ὑπονόμηση καί ὁ ἀνταγωνιστικός σφετερισμός τοῦ ἀνδρικοῦ ρόλου ἀπό τή γυναῖκα εἶναι ἀνεκτά, οὔτε ἡ σκαή καί βαναυση στάση πρός τή γυναῖκα, οὔτε ἡ ἀπαξιοτική θεώρηση τῆς δικῆς της συνεισφορᾶς, οὔτε ἡ ἀθέτηση τοῦ χρέους μέριμνας καί προστασίας πρός αὐτήν ἐκ μέρους τοῦ ἀνδρα γίνονται δεκτά. Ἡ Ἐκκλησία τά ἀπορρίπτει ὡς ξένα πρός Αὐτήν, σάν βόμβες στά ἀξιακά θεμέλια, πού στηρίζουν καί οἰκοδομοῦν τήν ἀριστεία καί τή μεγαλοσύνη ἀνθρώπων, οἰκογενειῶν, κοινωνιῶν, λαῶν. Στά θεμέλια, πάνω στά ὁποῖα στηρίχθηκαν ὅλοι οἱ μέχρι σήμερα ἀνθρώπινοι πολιτισμοί. Ἄν τό μπλέντερ τῆς νέας τάξης τοῦ «ἄφυλου» κόσμου εἶναι ἱκανό νά παραγάγει πολιτισμούς ἄξιους τοῦ ὀνόματός τους, εἶναι λίαν ἀμφίβολο. Οἱ μέχρι τώρα ἐνδείξεις κάθε ἄλλο παρὰ εὐοίωνες εἶναι.

Γιά τούς ἀκτιβιστές πάντως τοῦ σύγχρονου ριζοσπαστικοῦ φεμινισμοῦ ἡ ἔννοια τῆς ἀλληλοσυμπλήρωσης τῶν φύλων εἶναι βαριάς μορφῆς ἰδιωτεία. Στόχος τους ἡ χειραφέτηση τῆς γυναίκας, πού κερδίζεται, ὅταν ὑπερισχύσει κατὰ κράτος, μετά ἀπό πάλη μέ ὅποιον θεωρήσει ἀνταγωνιστή, ἄνδρα ἢ γυναῖκα. Ἡ λυσσαλέα ἐπίθεση ἐναντίον κάθε θεσμοῦ ἀλληλεξάρτησης εἶναι γι' αὐτήν ὁρος τῆς ὑπαρξῆς της, ἀνεξάρτητα ἀριθμοῦ «παράπλευρων ἀπωλειῶν»!...

Ἐ. Χ. Οἰκονομάκος

Ἡ «Ἐλεύθερη Πληροφόρηση» στό διαδίκτυο.

Διεύθυνση: www.el-pliroforisi.gr

Καί οἱ Ἐκδόσεις «Σπορά» στό διαδίκτυο

(γιά μιά γνωριμία μέ τό συγγραφικό ἔργο τοῦ

Μητροπολίτου Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος Νικοδήμου)

Διεύθυνση: www.spora.gr